វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
ក្រសួងផែនការ
សាកល វិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ
IDRC | CRDI
ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សា សេដ្ឋកិច្ចជាតិ

សង្ខេបសម្រាប់ គោលនយោបាយ

ឆ្នាំ ២០១២ លេខ ០៧

ការសម្រាលផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសាកល នៅលើទីផ្សារពលកម្មនៅជនបទកម្ពុជា

ហ៊ីង វុត្ថា[១]

សេចក្តីផ្តើម

ក្នុងចំណោមផលប៉ះពាល់ជាច្រើន[២] បង្កដោយវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសាកលឆ្នាំ២០០៨ ទៅលើសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ផលប៉ះពាល់លើទីផ្សារពលកម្មមានលក្ខណៈគួរឲ្យបារម្ភជាពិសេស។ ការបាត់បង់ការងារមួយចំនួនធំ ការថយចុះប្រាក់ឈ្នួលកម្លាំងពលកម្ម និងលក្ខខណ្ឌការងារកាន់តែអន់ឡើង ជាផលវិបាកគួរឲ្យបារម្ភបំផុតចំពោះទីផ្សារពលកម្ម។ វិបត្តិនេះអាចជះឥទ្ធិពលទៅដល់សេដ្ឋកិច្ចនៅជនបទ ប៉ុន្តែមកទល់បច្ចុប្បន្ន មិនទាន់មានការស្រាវជ្រាវណាមួយដែលបង្ហាញភស្តុតាងពី ផលប៉ះពាល់ទៅលើទីផ្សារពលកម្មនៅជនបទនោះទេ។ អត្ថបទសង្ខេបគោលនយោបាយនេះ មានគោលដៅពីរ៖ ១) បង្ហាញភស្តុតាងពីផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសាកលទៅលើទីផ្សារពលកម្មនៅជនបទ និង ២) ផ្តល់មតិពីចម្លើយតបខាងគោលនយោបាយ ដើម្បីសម្រាលផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានពីវិបត្តិ។

វិបត្តិ និងឥទ្ធិពលលើទីផ្សារពលកម្មនៅជនបទ

នៅពេលទីផ្សារពលកម្មនៅទីក្រុង រងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរពីវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសាកល ក្នុងទិដ្ឋភាពផ្សេងៗ ដូចជា ការកាត់បន្ថយការងារ ការលុបចោលការងារបន្ថែមម៉ោង និងការថយចុះប្រាក់ឈ្នួលនោះ ទីផ្សារពលកម្មនៅជនបទហាក់ទទួលរងតិចតួចណាស់នូវឥទ្ធិពលរាលដាលចេញពីវិបត្តិ។ ក្រៅពីមានការថយចុះប្រាក់ឈ្នួលពិត និងកំណើនអត្រាកុមារចូលរួមបម្រើការងារ ឥទ្ធិពលផ្សេងទៀតលើទីផ្សារពលកម្ម ច្រើនតែគ្មានពាក់ព័ន្ធនឹងវិបត្តិទេ។

ឥទ្ធិពលលើអត្រាចូលរួមបម្រើការងារ

ស្ថិតិបែបពិពណ៌នាដែលប៉ាន់ស្មានពី ប្រូបាប៊ីលីតេនៃការចូលរួមបម្រើការងារ និងដែលប្រើប្រាស់ម៉ូដែល Logistic regression បង្ហាញថា អត្រាចូលរួមបម្រើការងារនៅក្នុងទីផ្សារពលកម្មនៅជនបទ បានកើនឡើងក្នុងអំឡុងពេលមានវិបត្តិ[៣]។ ទាំងបុរស និងស្ត្រី បានចូលរួមកាន់តែច្រើនក្នុងទីផ្សារពលកម្ម ប៉ុន្តែស្ត្រីបានចូលរួមច្រើនជាងបុរស។ និន្នាការកើនឡើងនេះអាចបកស្រាយបានតាមកត្តា ៣ គឺ៖ ១) ស្ត្រីរៀបការហើយមាននិន្នាការផ្លាស់ប្តូរពីការងារនៅផ្ទះគ្មានប្រាក់កម្រៃ ទៅចូលរួមក្នុងសកម្មភាពរកប្រាក់ចំណូល[៤] ២) មានកុមារ (អាយុ ១០-១៤ឆ្នាំ) កាន់តែច្រើនទៅចូលរួមក្នុងទីផ្សារពលកម្ម[៥] និង ៣) ការត្រឡប់ចូលស្រុកវិញ (ឈប់ពីការងារ និងជនចំណាកស្រុកត្រឡប់ពីទីក្រុងទៅភូមិកំណើតវិញ)។ កំណើនអត្រាកុមារចូលរួមក្នុងទីផ្សារពលកម្ម ជាក្តីបារម្ភមួយចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងកាត់បន្ថយពលកម្មកុមារ និងចំពោះឥទ្ធិពលទៅលើការអប់រំនិងសុខភាពរបស់កុមារ។ ចំពោះរចនាសម្ព័ន្ធនៃការងារវិញ ក្នុងពេល និងក្រោយពេលកើតវិបត្តិ មានការប្រែប្រួលកើនការងារក្នុងវិស័យកសិកម្ម ប៉ុន្តែកំណើននេះមិនសូវច្រើនទេ។

ឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូល

វិបត្តិបានប៉ះពាល់លើប្រាក់ចំណូលមធ្យមប្រចាំថ្ងៃ ក្នុងគ្រប់វិស័យ។ មុនពេលមានវិបត្តិ ប្រាក់ចំណូលប្រចាំថ្ងៃពិត មានជាមធ្យម ៤,០១ដុល្លារ ហើយបានធ្លាក់ចុះ ២០% មកត្រឹម ៣,១៤ដុល្លារ នៅឆ្នាំ២០០៩ រួចទើបកើនឡើងវិញដល់ ៣,៤៦ដុល្លារ

---

[១] លោក ហ៊ីង វុត្ថា ជាអ្នកស្រាវជ្រាវកម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម និងសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់ នៅវិទ្យាស្ថាន CDRI។

[២] នៅពេលវិបត្តិផ្ទុះឡើង កំណើនសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងលឿនរបស់កម្ពុជា ក៏ត្រូវគាំងដំណើរការ។ វិស័យជំរុញកំណើនសំខាន់ៗ ដូចជា ផ្នែកកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់ និងគ្រឿងសម្រាប់ពាក់នៅជើង ទេសចរណ៍ ការសាងសង់និងអចលនទ្រព្យ ទទួលរងការប៉ះទង្គិចធ្ងន់ធ្ងរ ហើយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ទាបបំផុតមកត្រឹម ០,១% នៅឆ្នាំ២០០៩។

[៣] អត្រានេះ កើនពី ៨២,៥% នៅមុនពេលមានវិបត្តិ ហូតដល់ ៨៥,៦% ហើយបន្ទាប់មក ធ្លាក់ទាបបន្តិចជាងកម្រិតមុនពេលមានវិបត្តិ មកត្រឹម ៨១,០% នៅឆ្នាំ២០១១។

[៤] ចំណែកនៃការធ្វើការងារផ្ទះរបស់ស្ត្រី បានធ្លាក់ចុះពី ៧,៨% នៅឆ្នាំ២០០៨ ដល់ ៦,៨% នៅឆ្នាំ២០០៩ និង ៣,៤% នៅឆ្នាំ២០១១។

[៥] អត្រាចូលរួមរបស់កុមារ កើនពី ៤៥,៥% នៅឆ្នាំ២០០៨ ដល់ ៤៧,៣% នៅឆ្នាំ២០០៩។

☞ អគារលេខ ៥៦ ផ្លូវ ៣១៥ ទួលគោក
✉ ប្រអប់សំបុត្រលេខ ៦២២ ភ្នំពេញ កម្ពុជា
☏ (៨៥៥-២៣) ៨៨១ ៣៨៤/៨៨១ ៧០១/៨៨១ ៩១៦/៨៨៣ ៦០៣
🖷 (៨៥៥-២៣) ៨៨០ ៧៣៤
អ៊ីមែល៖ cdri@cdri.org.kh
គេហទំព័រ៖ http://www.cdri.org.kh

នៅឆ្នាំ២០១១។ ដោយសារប្រជាជនក្រីក្រភាគច្រើនរកចិញ្ចឹមជីវិតតាមការលក់ពលកម្មប្រចាំថ្ងៃ ដូច្នេះមានជីវភាពងាយរងគ្រោះខ្លាំងណាស់ ដែលអាចជះឥទ្ធិពលមិនល្អទៅលើចំណាយប្រើប្រាស់ និងសន្តិសុខស្បៀងរបស់ពួកគេ។

ឥទ្ធិពលលើចំណាកស្រុក

ចំណាកស្រុកឆ្លងកាត់ព្រំដែន បានថយចុះគួរកត់សំគាល់ ពីមុនពេល ដល់ក្រោយពេលមានវិបត្តិ។ ពលករចំណាកស្រុកមានដល់ ៦,០៥% នៃកម្លាំងពលកម្មក្នុងស្រុកសរុបនៅឆ្នាំ ២០០៨ ហើយធ្លាក់មកត្រឹម ៣,៦១% នៅឆ្នាំ២០០៩ និង ២,៧៦% នៅឆ្នាំ២០១១។ ប្រាក់ផ្ញើទៅផ្ទះ ក៏ធ្លាក់ចុះខ្លាំងដែរទាំងចំនួនទឹកប្រាក់ និងតួលេខប្រៀបធៀប។ ប្រាក់ផ្ញើទៅផ្ទះជាមធ្យមពីជនចំណាកស្រុកនៅបរទេស សម្រាប់មួយគ្រួសារទទួលផល មានដល់ ៨៣,៦៦ដុល្លារ នៅឆ្នាំ២០០៨ ប៉ុន្តែវាថយចុះអស់ ៨២,៤% មកត្រឹម ១៤,៦៩ដុល្លារ នៅឆ្នាំ២០០៩ រួចទើបកើនឡើងវិញដល់ ៣៨,៤១ដុល្លារ នៅឆ្នាំ២០១១។ ដោយសារប្រាក់ផ្ញើទៅផ្ទះ វាជាប្រភពចំណូលចម្បងសម្រាប់គ្រួសារជាច្រើន ដូច្នេះការធ្លាក់ចុះនេះ បានប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ។

គោលនយោបាយឆ្លើយតប

ភស្តុតាងខាងលើ បានជួយដាស់ស្មារតីអំពីប្រភពគួរឲ្យបារម្ភនៃភាពងាយរងគ្រោះ មានជាអាទិ៍ ចំណាកស្រុកត្រឡប់មកវិញ និងការថយចុះប្រាក់ឈ្នួល។ ពិតហើយ រដ្ឋមិនគួរទប់ស្កាត់ចំណាកស្រុកត្រឡប់មកវិញ ឬក៏ត្រួតត្រាលើប្រាក់ឈ្នួលនោះទេ ប៉ុន្តែគួរប្រឹងប្រែងឲ្យពេញទំហឹង ដើម្បីកំណត់ទីតាំងបណ្តាគ្រួសារងាយរងគ្រោះបំផុត។ សម្រាប់គ្រួសារទាំងនោះ វិធានការរយៈពេលខ្លីមួយ អាចជាគម្រោងការ "ថ្លៃឈ្នួលការងារ" ដែលផ្តល់ឲ្យជនងាយរងគ្រោះម្នាក់ៗនូវការងារក្នុងការកែលំអ ជួសជុល និងកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅមូលដ្ឋាន។ បទពិសោធន៍កន្លងមកបានផ្តល់គំនិតថា កម្មវិធីប្រភេទនេះអាចជាដំណោះស្រាយបណ្តោះអាសន្នដ៏សក្តិសិទ្ធិដោយមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានពីរ ពោលគឺវាផ្តល់ចំណូលដល់គ្រួសារផង និងបង្កើតផលប្រយោជន៍ជាសាធារណៈផង។ វិធានការបណ្តោះអាសន្នមួយផ្សេងទៀត គឺការបង្កើនវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈដែលមានស្រាប់ ដោយផ្តោតលើជនចំណាកស្រុកត្រឡប់មកវិញ យុវជន/យុវនារីគ្មានការងារធ្វើ និងស្ត្រីភេទ រួចហើយជួយពួកគេឲ្យរកបានការងារធ្វើ។ នាបច្ចុប្បន្នក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ បានបង្កើត មូលនិធិបណ្តុះបណ្តាលពិសេសមួយហើយ ប៉ុន្តែកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលភាគច្រើនដំណើរការតែនៅតាមទីក្រុងធំៗ រីឯការបណ្តុះបណ្តាលផ្អែកលើសហគមន៍នៅខ្វះខាតជាខ្លាំង។

ក្តីព្រួយបារម្ភមួយទៀត គឺកំណើនពលកម្មកុមារ។ បញ្ហានេះហុចលទ្ធផលមិនល្អទេ ដូច្នេះ គួរកែតម្រូវតាមរយៈអន្តរាគមន៍គោលនយោបាយដ៏សមស្រប។ កម្មវិធីមានស្រាប់ជាអាហារូបករណ៍សម្រាប់ជនក្រីក្រ ទំនងមានប្រសិទ្ធភាពខ្លាំងក្នុងការជួយរក្សាឲ្យកុមារៗបាននៅរៀនសូត្រ ហើយកម្មវិធីនេះគួរពង្រីកឲ្យគ្របដណ្តប់លើសពីជនក្រីក្រទៅទៀត។ កម្មវិធីការពារកុមារ ក៏អាចជាការឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពមួយដែរ។ ទោះបីប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសង្គមមានស្រាប់នានា បានដោះស្រាយប្រភពភាពងាយរងគ្រោះមួយចំនួនក្តី ក៏អន្តរាគមន៍ជាច្រើនមិនបានទៅដល់ក្រុមប្រជាជនខ្លះឡើយ ហើយកម្មវិធីភាគច្រើន មានដែនគ្របដណ្តប់ភូមិសាស្ត្រតូច។ ដូច្នេះ ក្នុងរយៈពេលមធ្យម និងវែងត្រូវមានដាក់អនុវត្តប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសមស្រប ដែលផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងប្រភពភាពងាយរងគ្រោះ និងតំបន់ត្រូវការជំនួយ។ ការងារនេះត្រូវមានយុទ្ធសាស្ត្រលូនគ្នា និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយមួយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាចម្បងៗផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងផ្នែកស្ថាប័ន និងជួយសម្របសម្រួលអន្តរាគមន៍ផ្សេងៗរវាងក្រសួង និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា។ វត្តមាន យ៉ាងហោចណាស់បានត្រឹមកម្រិតស្រុកឬខេត្តនូវទីភ្នាក់ងារផ្តល់ព័ត៌មានពីទីផ្សារ និងជួយរកការងារឲ្យធ្វើ ក៏អាចសម្រាលការប៉ះទង្គិចផ្សេងៗដល់ទីផ្សារពលកម្ម និងជួយបន្សុីតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់ពលកម្មផងដែរ។

សន្និដ្ឋាន

ខ្លឹមសារសំខាន់បានពីអត្ថបទសង្ខេបនេះ គឺទីផ្សារពលកម្មនៅជនបទ ដើរតួនាទីជាដំណោះស្រាយចុងក្រោយសម្រាប់ជនចំណាកស្រុកត្រឡប់មកវិញ និងពលករនៅតាមទីក្រុងដែលត្រូវបានបញ្ឈប់ពីការងារ នៅពេលសេដ្ឋកិច្ចជួបការលំបាក។ ទោះបីវាជួយបង្កើនអត្រាចូលរួមបម្រើការងារក្តី ក៏កំណើនពលកម្មកុមារ និងការថយចុះប្រាក់ឈ្នួលនិងប្រាក់ផ្ញើទៅផ្ទះ គឺជាប្រភពចម្បងនៃភាពងាយរងគ្រោះដែរ។ អន្តរាគមន៍បណ្តោះអាសន្ននានានៅមានច្រើនទៀត ក្រៅពីអ្វីដែលបានរៀបរាប់នៅខាងលើ។ ដូចគ្នាដែរ យុទ្ធសាស្ត្រដ៏រលូន និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយស្តីពី ប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពនិងការការពារខាងសង្គមកិច្ច ព្រមទាំងយន្តការផ្តល់ព័ត៌មានទីផ្សារប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គឺជាវិធានការរយៈពេលមធ្យម និងវែងសម្រាប់សម្រាលការប៉ះទង្គិចផ្សេងៗ ចំពោះសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពនៅជនបទ។